



Oslo 27.02.2013

Utdanningsdirektoratet

Høring – justering av læreplaner for engelsk, matematikk, naturfag, norsk og samfunnsfag.

Vi viser til Utdanningsdirektoratets høringsbrev fra 05.12.12

Norsk Lektorlag har følgende kommentarer til justeringsforslagene:

Engelsk

Formål med faget : Norsk Lektorlag er enig i intensjonen om å gjøre formålet med faget mer presist ved å endre ord og begreper. En læreplan må være lesbar og forståelig – ikke bare for lærerne, men også for elever og foresatte.

Endring i hovedområdene : Vi støtter forslaget om å dele hovedområdet *Kommunikasjon* til *Muntlig kommunikasjon* og *Skriftlig kommunikasjon*.

Endringer i læreplan i engelsk for VG1 SF/VG2 YF

Norsk Lektorlag har noen forslag til språklige endringer i de ulike kompetansemålene :

Språk og språklæring :

Kulepkt.1 : ”egne ferdigheter i engelsk” bør erstattes med ”egne språkerferdigheter”. Det er engelsk det dreier seg om i dette høringsnotatet.

Kulepkt. 3 : ”lese,lytte og gi tilbakemelding..” Her er det for mye informasjon i en setning. Derfor bør setningen deles slik at målene blir mer presise og klare for elevene.

Kulepkt.5 : ”vurdere og bruke et bredt utvalg digitale ressurser og andre” Her mener vi at ”ressurser” er overflødig. Forslag :bredt utvalg digitale og andre hjelpemidler....”

Muntlig kommunikasjon:

Kulepkt.1 : ”lytte til, forstå og bruke et bredt ordforråd....”. Her forslår vi følgende endring : ”lytte til, forstå og bruke engelsk om generelle og faglige emner knyttet til eget utdanningsprogram”.

Kulepkt.2 : ” lytte til og forstå helhet og detaljer.....”. Her er språket tungt, og det bør forenkles. Vi foreslår følgende : ” forstå helhet og detaljer i ulike muntlige tekster om allmenne og faglige emner”.

Kulepkt.3 : ”lytte til og forstå varianter av autentisk engelsk”. Hva er ”autentisk engelsk”? Vi forslår følgende målformulering : ” Lytte til og forstå varianter av engelsk slik det brukes i den engelskspråklige verden”.

Kulepkt.4 : ” ta initiativ til å begynne , videreutvikle og avslutte”. Hva er en ”lengre samtale”? Vårt forslag til endring : ”starte , holde i gang og avslutte samtaler/diskusjoner om allmenne og faglige emner”

Kulepkt.5 : Dette målet kan gå ut da det dekkes av punktet ovenfor.

Skriftlig kommunikasjon:

Norsk Lektorlag støtter Utdanningsdirektoratets endringsforslag.

Kultur, samfunn og litteratur

Kulepkt.3 : ”drøfte tekster av og om urfolk.....” Her forslår vi følgende : ”Tilegne seg kunnskap om urfolk i engelskspråklige land gjennom ulike medier, herunder film, og kunne drøfte slike tekster”.

Kulepkt. 5 : ”lese og drøfte engelskspråklige skjønnlitterære tekster.....”. Vi forslår å bytte ut ”ulik sjanger med ”ulike sjangre”.

Norsk

Innledning

Norsk Lektorlag mener at det er viktig at det både faglig og metodisk er tydelig progresjon i grunnopplæringen. De foreslåtte endringene i læreplanen bidrar til å vise tydeligere progresjon i de ulike grunnleggende ferdighetene, og viser hva disse innebærer i norskfaget.

Formålet med opplæringen i faget kommer tydeligere frem, og revisjonsforslaget til læreplan er bedre, mer presist og mindre omfangsrikt enn dagens læreplan. Alt i alt er Norsk Lektorlag fornøyd med de nye forslagene. Vi er enig i at *Sammensatte tekster* kan fjernes som eget hovedområde, fordi dette ivaretas på andre måter i læreplanen. De nye navnene på hovedområdene fungerer godt.

Læreplan i norsk

Norsk Lektorlag forslår noen justeringer på enkelte punkter i kompetansemålene.

Kompetansemål etter 10.årstrinn, Språk, kultur og litteratur:

Vi mener fordypningsemnene er altfor omfattende. Dette strider mot intensjonen om at læreplanen skal være ”mer realistisk og håndterbar”

Kompetansemål etter Vg2-studieforberedende, Språk, kultur og litteratur:

Kulepkt. 5: ” vurdere hvordan mening og språklige nyanser kan videreføres...” Dette er et veldig komplisert fagfelt som de færreste norsklærere har kompetanse på. Kompetansemålet bør strykes eller omformuleres til et mer begrenset og realistisk mål.

Kompetansemål etter Vg3-studieforberedende, Språk, kultur og litteratur.

Kulepkt.3 : ”gjøre rede for trekk ved utviklingen av samisk språk og kultur og konsekvenser av norsk språk- og fornorskingspolitikk”. Vi mener dette hører mer naturlig hjemme i samfunnsfag og/eller historie, ikke i læreplanen for norsk.

Kulepkt.4 : ” beskrive og sammenlikne språksituasjonen i de nordiske landene”. Dette punktet blir summarisk gjennomgått og bør tones ned.

Kulepkt. 10 : ” gjennomføre en selvvalgt og kritisk utforskende fordypningsoppgave...”. *Kritisk utforskende* er en formulering som bør strykes. Den er noe i overkant ambisiøs.

Vurdering i faget

Endringsforslag for sluttvurderingsordningene – standpunktkarakterer og sentralt gitte eksamener.

Norsk Lektorlag mener at alle skriftlige fag bør ha sluttvurdering i sentralt gitt eksamen og ekstern sensur. Det svekker fagets status dersom det ikke har eksamen. Nasjonale eksamener bidrar til felles vurderingskriterier og en mest mulig lik vurderingskultur over hele landet. For å sikre kvaliteten på sluttvurderingen bør det alltid være ekstern sensor.

I debatten om norskfaget bør ha en, to eller tre standpunktkarakterer og en eller to skriftlige eksamener, vil konklusjonen være avhengig om man legger størst vekt på følgende forhold :

- a) at arbeidsmengde og dokumentasjonskrav for norsklærere øker med antall karakterer.
- b) at både fagets tyngde og status, og den faglige vektleggingen av ”underdisiplinene” skriftlig hovedmål, skriftlig sidemål og muntlig øker med antall karakterer.

Når det gjelder sluttvurderingsordninger, presenterer Utdanningsdirektoratet tre alternative hovedmodeller. Norsk Lektorlag har følgende kommentar til de tre modellene:

Alternativ 1 – Videreføring av gjeldende sluttvurderingsordninger

Dersom gjeldende ordning videreføres, vil den uholdbare arbeidssituasjonen for norsklærere fortsette. Vi viser til Språkrådets undersøkelse fra 2009 under vår kommentar til alternativ 3. De språkpolitiske konsekvensene av alternativ 1 er at skriftlig sidemål, først og fremst nynorsk, får en fortsatt vanskelig stilling. Da obligatorisk eksamen i skriftlig sidemål ble endret til trekkfag, ble statusen til sidemålet svekket.

Alternativ 2 – To standpunktkarakterer

Her forslås to standpunktkarakterer, en i muntlig og en i skriftlig norsk, for ungdomstrinnet og alle utdanningsprogram i videregående opplæring. Det positive ved denne modellen er at den viderefører vurderingstradisjonen med vurdering både i skriftlig og muntlig. For elevene vil dette være en fordel fordi vurderingsformen verdsetter ulike sider ved faget. Det ville imidlertid være en fordel om det i vurderingsveiledningen til faget ble ryddet i mål som tilhører standpunktkarakter i muntlig, henholdsvis skriftlig.

Alternativ 2 har to alternativ

Alternativ 2.1 : Elevene skal opp til en dags skriftlig eksamen i norsk, med en oppgave på sidemålet og en på hovedmålet, og får en felles karakter. Denne ordningen har ikke vist seg vellykket i forsøk på ungdomstrinnet. Derfor bør man ikke innføre en slik ordning.

Alternativ 2.2 : Elevene skal opp til en eksamen i skriftlig hovedmål og en eksamen i skriftlig sidemål, og får to karakterer. Denne ordningen vil styrke fagets status og sikre høy kvalitet på sluttvurderingen. Det er ingen grunn som tilsier at kombinasjonen av en standpunktkarakter i skriftlig og to eksamenskarakterer i både hovedmål og sidemål, ikke vil kunne bli en god ordning. De språkpolitiske konsekvensene av alternativ 2.2 vil bety en styrking av sidemålet, og da særlig nynorsk.

Alternativ 3 – En standpunktkarakter

Språkrådets undersøkelse fra 2009 viser at blant norsklærere i videregående skole, studieforbereidende program, oppgir 74% at arbeidsmengden er altfor stor. 34% av norsklærerne i ungdomsskolen svarer det samme. I de to gruppene til sammen er det bare 10% som mener arbeidsmengden er passelig.

Etter innføringen av Kunnskapsløftet har kravene til dokumentasjon i forbindelse med underveisvurdering og sluttvurdering økt betraktelig, og arbeidsmengden øker med antall karakterer. Den store arbeidsmengden er hovedargumentet for å innføre modell 3 med bare en felles standpunktkarakter. Å slå sammen hele norskfaget i en felles standpunktkarakter vil forenkle norsklærernes arbeid, men kan samtidig svekke kvaliteten i faget. Læreplanen ble med Kunnskapsløftet strukturert på en måte som gjør det vanskelig å skille mellom hvilke kompetansemål som skal vurderes i karakteren for muntlig og hvilke som skal vurderes i skriftlig. Å slå sammen alt til en standpunktkarakter er en logisk oppfølging av denne strukturen, men det vil svekke faget.

Det positive ved alternativ 3 er forslaget om å innføre obligatorisk, skriftlig sidemålseksamen etter Vg2. Sidemålet vil bli løftet frem og synliggjort med en egen obligatorisk eksamen etter Vg2. Hvis sidemålseksamen kommer etter Vg2, vil det ikke bli nødvendig å senke de formelle kravene til sidemål, slik det foreslås i fremlegget til ny læreplan, der det står at formkravene i sidemålet er at elevene skal beherske ”sentrale trekk”. Vi synes denne formuleringen er uheldig. Det vil være lettere å motivere for å lære sidemål når man kan konsentrere seg om en nært forestående eksamen. Vi ønsker full språklig kompetanse og ser problemer med å definere hva lavere formelle språkkrav innebærer i praksis. Vi ønsker heller enklere eksamensoppgaver i sidemål. De språkpolitiske konsekvensene av en obligatorisk eksamen vil være at sidemålets status heves, og dette har stor betydning særlig for nynorsk.

Vennlig hilsen

Gro Elisabeth Paulsen (sign.)
Leder i Norsk Lektorlag